

Hierin fehlte Nr. 8

am 10.4.1917.

Suchier.

DISPUTATIO INAUGVRALIS MEDICA
DE
NYCTALOPIA

SEV
CAECITATE NOCTVRNA
QVAM
ANNVENTE DIVINO NVMINE

EX DECRETO
GRATIOSAE FACVLTATIS MEDICAE

PRAESIDE
CAROLO AVGVSTO DE BERGEN

MED. DOCT. ET PROF. PVBL. ORD. FAC. MED. H. L. DECANO
ACAD. CAESAREAE NAT. CVR. SODALI

HAEREDITARIO IN ROSENGARTHEN

PRO GRADV DOCTORIS

SVMMISQVE IN MEDICINA HONORIBVS ET PRIVILEGIIS
LEGITIME IMPETRANDIS

IN AVDITORIO MAIORI
PVBLICO ERVDITORVM EXAMINI

SVBMITTIT

RESPONDENS

IOHANNES CHRISTIANVS WEISE

RENNEBEKCENSIS MESO-MARCHICVS.

AD DIEM III. AVGVSTI MDCCLIV.

FRANCOFVRTI AD VIADRVN,
EX OFFICINA IOANNIS CHRISTIANI WINTERI,
ACAD. REG. TYPOGR.

DEPUTATIO IN UNIVERSITATE MEDICA

NYCTALOPIA

CAECITATE NOCTURNA

ANNVENTE DIVINO NUMINE

GRATIOSAE FACULTATIS MEDICAE

CAROLO AVGVSTO DE BERGEN

PRO GRADU DOCTORIS

PUBLICO EXAMINUM EXAMINI

IOHANNES CHRISTIANVS WEISE

AD DIEM III. AVGVSTI MDCCCLV.

FRANCOFVRTI AD KAADRUM

EX OFFICINA IOHANNIS CHRISTIANI WINTERI

ACAD. REG. TYPOG.

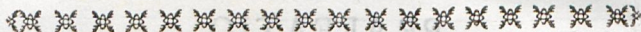

PRÆFATIO.

Absolutis iam pridem studiis academicis, ea nuper mente ad aliam Viadrinam accessi, ut honores doctorales capefferem, sollicitus interea de edendo quodam specimine percepi, immo vidi & legi, quendam ex nuperis Dominis Candidatis raram & speciosam de *Nyctalopia* materiam thematis inauguralis loco ventilasse, neque tamen hanc absoluisse, sed eius alteram speciem, quam *cæcitatem nocturnam* vocant, intactam reliquisse. Quare animo mecum constitui, si meo arbitrio relictum foret, occasionem speciminis, quod & novitate & sua non minus utilitate sese commendat, non facile præterire, sed inceptum antecessoris
A 2 mei

mei laborem strenue continuare & ad finem perducere. Annuit huic meo proposito Gratiſa Facultas, ſtimulos addidit Excell. D. Præſes, & huius quicquid eſt laboris præmia me reportaturum confido, ſi benevoli Lectoris conſenſum, quod ſpero, promittere mihi poſſum. Rem itaque paucis adgredior.

§. I.

Si quis, qui interdium bene videt, & in cuius oculis ſedula inſpectione nullum palpabile & in ſenſus occurrens vitium detegimus, conqueritur, ſe veſperi debili gaudere viſu, noctu autem, quamvis ſtellæ coruſcent aut luna ſplendeat, nihil prorsus videre poſſe, eamque cæcitatem novæ auroræ adventu evaneſcere, ita, ut ſequenti die, quamdiu Phoebus medio vagatur olympo, æque bene remota & propinqua diſcernat & videat obiecta, ut quiſque alius ſanus, labente autem nocte iterum coecus fit, is *Nyctalopia* ſeu cæcitate nocturna laborare dicitur.

§. II.

In etymologiam termini *νοκταλωπίας* inquirere ſuperſedeo, quia hoc factum eſſe video in præcedenti ſpecimine, conſentio enim, immo convictus ſum *νοκταλωπίας* vocabulum duplicem habere ſenſum, & denotare æque viſionem, ac cæcitatem nocturnam.

§. III.

§. III.

Descriptio huius morbi (§. I.) tam manifesta prodit signa, ut vel ex his solis hic adfectus ab omnibus aliis visionis vitiiis discerni commodè possit. Superfunt tamen quædam a quibusdam scriptoribus commemorata signa & plura adhuc symptomata, quæ attentione quadam indigent, quare expedit recentiorum quorundam, qui hunc adfectum experti sunt historias hic paucis enarrare & consuetarii loco ex his vera signa et causas eruere.

§. IV.

Inepta cæteroquin videtur quæstio, quam movet **F. FERDINANDVS** (a) an scilicet nyctalopia sit adfectus morbosus nec ne? cum, qui hac laborant, in cæteris ad sanitatem tuendam necessariis functionibus non aegrotent; sed cum morbi natura ex functionibus læsis definiatur, & nyctalopia nihil aliud sit, quam actio visus læsa nocturno tempore contingens, omnino hic adfectus morbosus est, & ad morbos visus pertinet.

§. V.

Morbi vero a me nunquam visi & observati symptomata & causas non nisi ex historiis auctorum fide dignorum supplere possum, fide autem dignos iudico, qui non ex aliorum relationibus, sed ex propria experientia adfectum hunc litteris consignant. Dum vero in his evolvendis occupor, singulari fortuna contigit **D. Præsidi**, quod in proprio vici subditum invenerit iuvenem hoc ipso adfectu laborantem. Huius adfectus historiam mihi benevole communicatam, præmissis aliorum fide dignis relationibus

A. 3

subne-

(a) *Histor. et casus med. hist.* 51. p. 156.

subnectam, inprimis quod lucem ad eruendam mali indolem foeneretur non contemnendam.

§. VI.

E. FERDINANDVS I. c. sequentem morbi descriptionem habet. IOH. RAMBAZZVS *Messapiensis puber temperamento frigido donatus, praesertim circa caput ad humidum & frigidum vergens, derepente incidit in nyctalopiam, nam de die videbat, occidente vero sole deterius, de nocte fere nihil, & hoc symptomate per quindecim dies laboraverat. In lumine lunae nihil, in lumine lucernae aliquantisper videbat, & a propinquo hic puber dolorem habebat in angulis internis oculorum cum gravitatis sensu, sed de reliquo oculi bene habebant. foris noctique debebat in aere humido -- ubi palustres erant aquae, circa principium octobris. Causam ego puto esse aërem humidum & autumnalem. Curationis ergo iussi, ut mutet solum -- & ad oppidum commigret. Panem dedi cum semine anisi & foeniculi coctum. Potus erat decoctum sassafrae & ligni sancti -- motus sit moderatus, somnus non nimius. Ira nihil nocet. Nam testor -- me -- octo observasse nyctalopas incipientes & pueros & senes & omnes fuisse a me curatos praescriptis remediis intra quadraginta dies. Plura quidem auctor alia habet medicamina, sed mihi tanti non visa.*

§. VII.

In Transactionibus Anglicanis no. 159. sequens exstat casus, Juuenis caecitate nocturna corripiebatur, toto die aëque perspicax erat visus ac vlli alteri homini, vicina, remota, & loco obscuro aëque acute videbat ac vllus alius, modo lucis diurnae paucissimi radii superessent, verum sub occasum solis incipiebat

piebat arger nebulas videre, & quo plus sol ad horizontem declinabat, eo nebulae crescebant, et tandem sole absente plane nihil videbat. Ad lumen lunae & candelarum non videbat, & pupilla ad haec lumina immobilis manebat.

§. VIII.

D. G. E. HERMANNVS (b) Adfectus historiam, sequentibus verbis consignavit. In pago Popovo circa finem praeteriti Julii mensis, calore solis existente maximo, per multi rustici homines viriusque sexus & cuiusvis aetatis, qui greges pascebant, agrum colebant, vel fruges metebant, verbo, qui sub die versabantur, usque ad horam quartam vel quintam pomeridianam bene & accurate videbant, postea vero visum confundi & immixtum percipiebant, subsecuta caecitate, ita ut si non statim peterent domum, sine alterius adminiculo vix viam invenire valerent. Duravit hoc symptoma per totam noctem & circa diluculum post somnum evanescebat cum plenaria visus restitutione. Nullus quando invadebat caligo aderat, dolor capitis aut alii adfectus, sed aliqualem persentiebant capitis imbecillitatem, nullum externum in oculis vitium. Circa Augusti finem remittente solis aestu desit haec nyctalopia & omnes qui ea laborabant, pristinum visum recuperabant, sine ullo alio sanitatis detrimento. Causam ponit auctor in crassamento sanguinis, a victu duro & solis calore crassioris facti & ad caput ruentis, thalamos nervorum opticorum, comprimentis & periodicam amaurosin inducentis. Causa curationis ipsi consistit in humorum congestorum revulsione, eorum correctione, blandaque per alvum evacuatione & fibrarum debitum corroboracione. Paucis quibus dedit medicamenta, profuere laxantia,

(b) Primit. Phyl. med. Pol. Vol. I. Lesnae pag. 236

tia, subiuuncto pulveris usu, qui apud LENTILIVM Eteodrom.
pag. 1292. exstat. Plurimi sine remediis convaluere.

VIII.

Celeberrimus KRAMERVS (c) sequentia notatu digna
habet. Dieser Zustand kommt niemanden, als alten und in
schlechter Kost lebenden Leuten, mithin auch den gemeinen
alten Soldaten. Ist hauptsächlich zu erkennen, daß sich
solcher Leute pupilla nicht so unbeständig, und immer mit
Zusammenziehen und Aufstun bewege, als wie bey gesun-
den Augen, ja die Pupilla ist auch bey hellem Tage-Licht
mehr eröffnet, als wie bey andern gesunden Augen. Aus
diesen Zeichen ist zu schliessen, daß ihnen viel mehr Licht
zum sehen nöthig ist. Weil aber bey der Dämmerung
und Nacht nicht so viel Licht ist, so können sie gar nicht sehen,
und eben daher müssen ihre humores oculorum von ihrer
pellucidität nachlassen, und vielleicht gar ihre tunicæ reti-
næ varicosæ seyn. Dieser Zustand ist schwer zu curiren,
braucht lauter gute Bislein zum Essen, und was geistrei-
ches subtilisirendes zu trincken. Ex pharmacopoea wird
rad. valerianæ in pulvere und ess. gelobt, ich aber recom-
mendire die herbam herniaræ vulg. mille grana in pulv. und
auch im Thee täglich 3-4 Wochen durch. Ruta ist auch
gut, vornemlich lasse die zwey Kräuter frisch auf Butter-
Brodte gebrauchen.

§. X.

In litteris Jesuitarum, quas *Litteres edifiantes* (d) vo-
cant graphice describitur à V. P. D'ENTRECOLLE idem adfe-
ctus

(c) In medicina castrensi p. 92.

(d) Recueil. XXIV. p. 434.

Etus in China observatus. La nyctalopie est une maladie plus commune à la Chine qu'en Europe, & c'est une affection vicieuse des yeux, qui fait qu'on voit bien le jour, qu'on voit moins bien le soir, et que la nuit on ne voit rien de tout -- ki-mung-yen est le nom, que les Chinois donnent à cette incommodité. Ces trois caractères signifient: yeux sujets comme ceux des poules à s'obscurcir --- Celui qui est affligé de ce mal, à les yeux bien ouverts, et ne voit rien, il va à tâtons dans les lieux, ou il est le plus accoutumé à marcher, il ne sent aux yeux ni inflammation, ni chaleur, ni le moindre picotement, qu'il soit placé durant le jour dans un lieu ténébreux, il voit fort bien à la plus petite lueur. La nuit étant venue, son accès le prend, qu'on lui présente une bougie allumée, il n'aperçoit dans la chambre aucun objet éclairé, pas même la bougie & au lieu de la lumière il entrevoit comme un gros globe de feu noirâtre sans aucun éclat --- Si l'œil s'obscurcit peu à peu, et par degrés à mesure que la nuit approche, ce n'est pas de la même manière, ni successivement, qu'il s'éclaircit, & c'est ce qui console le malade, car il sait, qu'il aura le lendemain la vue très saine jusqu'au coucher du soleil --- j'ai connu un Chinois, qui a eu pendant un mois cette maladie --- il m'a avoué, qu'il avoit été attaqué sur le soir de ce mal après s'être livré à des violents accès de colore, & qu'après sa guérison s'étant encore abandonné à des pareils emportements, le même mal le reprit, dont il se guérit de nouveau par le même remède --- voici le remède --- prenez le foye d'un mouton ou d'un brebis, qui ait la tête noire, coupez le avec un couteau de bambou, ou de bois dur, ôtez en les nerfs, les pellicules & les filaments, puis enveloppez le d'une feuille

B

de

de nempfar (la nymphée) apres l'avoir soupoudré d'un peu de bon sabpêtre. Enfin mettez le tout dans un pot sur le feu et faites le cuire lentement. Remuez le souvant pendant qu'il euit, ayant sur la tete un grand linge, qui pende jusqu'a terre, afinque la fumée de la coction ne se dissipe point & que vous la receviez toute entiere - - - Par cette fumée vous vous trouverez guéri de sorte, que le soir meme vous cesserez d'éprouver cett accident - - - il y en a, qui tienent encore comme inutile, d'avoir egard à la couleur de la laine du mouton.

§. XI.

Rusticus iste juvenis (§. 5.) natus Dni. Præsidis comparere iussus sequentia deposuit, se esse ætatis viginti trium annorum, a quatuor iam annis laborare cæcitate nocturna, in cæteris functionibus valere & sanum esse, se nullam originis mali causam nosse, nisi quod rustici existiment hoc ipsum a potu aquæ ranarum spermate contaminatæ, cui forsitan indulserit, provenire. Ad quæstionem: Quando invadit quandove remittit morbus? respondit, se sub occasu solis nebulas videre & visum de momento in momentum debilitari, donec elapsa hora dimidia post occasum non amplius videat, nec obiecta a luce reflexa illuminata distinguat, mane vero, non simul et semel, sed gradatim visum recuperare, quin imo semihorario ante ortum solis perfecte omnia cernere & distinguere. An lunam splendentem vel lumen candelæ adpositæ videat? quæsitus regerit, se vtrumque sic satis distincte, nulla autem obiecta a luna aut candelâ in camera illuminata, multo minus stellas unquam videre posse. Sponte porro confessus est, adfectum annorum serie pertinaciorum fieri, primisque annis liberum se prorsus fuisse hie-

me, redeunte duntaxat malo circa ver, et durante per aestatem ac autumnii partem, proxime vero elapsa hieme sese amplius immunem non fuisse. Adfert porro, cum ante quatuor annos per mensem & ultra conflictaverit hac caecitate, se suafu aniculae hepar bovinum coctum comedisse, eiusque vaporem calidum oculis excepisse, eo cum levamine, ut posthac fere per annum integrum immunis vixerit, subsequente anno eodem se malo correptum repetiisse remedium cum saluari per sex menses effectu, currente vero anno noviter laborantem ad eandem bis medicinam confugisse, non alio effectu, quam quod per vnicum mensem liberatus fuerit. Sibi quoque videri, se serena tempestate magis esse *υλταλωπα*, quam nubila, & semper observasse, emendato per hepar bovinum malo, pupillas oculorum speculo obversas interdum esse minores, quam eo tempore ubi caecitate nocturna laborat. Dominus Praefes oculos aegri sub vario situ ad lucem et ad umbram sedulo inspiciens, nihil praeternaturale observavit, oculi sunt glauci nitore naturali gaudentes, motus iridis in constringenda & amplificanda pupilla pro quantitate luminis admissi, perfecta est ut in hominibus sanis. Pater adolescentis caeteroquin narrat, eius novercam ante aliquot annos nyctalopia correptam fuisse, quae tamen sponte evanuit.

§. XII.

Ex his vero historiis fide dignis (§. 6-II.) signa, symptomata, causas, prognosin, & therapiam huius adfectus, quantum vires permittunt eruere conabor. *Cet. KRAMERVS* l. c. vult, tales *υλταλωπας* non adeo sensibili iridis motu constrictorio & dilatatorio gaudere, sed

ipſorum pupillas grandiores ſemper eſſe, quam in aliis nulli oꝝulorum vitio ſubiectis. Idem teſtatur G. E. HERMANNVS (§. 8.) qui aſſerit ſe in quibusdam pupillæ dilatationem obſervaiſſe. Nuperrimus vero Dni. Præſidis caſus (§. I I.) hanc limitationem addit, pupillam interdum nyctalopibus maiorem, eſſe quidem quam ſanis, ſed ad lumen et umbram perfecte moveri, e contra de nocte ad lumen candelæ vel lunæ maiorem, et magis immobilem eſſe, vt proin contrariis teſtimoniis cel. VIRO- RUM PLATERI, (d) BERGERI, (e) BOERHAVII, (f) fidem vix adhibere poſſim; non quod his viris alias graviffimis in aliis fidem denegem rebus, ſed quod exiſtitem, hos viros ex aliorum relationibus, non ex propria experientia de hoc adfectu ſcripiſſe, nullus enim horum meminit ſe vidiffiſſe & tractaſſe hos patientes. Neque Dom. Præſes pupillas ſui patientis, quas circa meridiem inſpexit, aliter ac in ſanis deprehendit, multo minus inſuetam aliquam immobilitatem ad luminis ingreſſum, vt vult BOERHAVIVS. Pupillæ itaque dilatatio præſente adfectu de nocte non amplius vt opinor inter ambigua huius adfectus ſigna collocanda & cæteroquin tanti momenti eſt, vt lucem aliquam foenerari poſſit in cauſſarum ſcrutinio.

§. XIII.

Plura ab auctoribus commemorantur ſymptomata, hunc adfectum concomitantia, quæ paucis enarrabo. FORESTVS (g) ad ſigna huius adfectus gravitatem in capite & ſimiliter circa radicem oꝝulorum refert, quod ipſum quodammodo comprobat. HERMANNVS loc. c. (§. 8.) qui de

(d) Praxis medicæ. (e) Diſſert. de morb. oculi. (f) Tractat. de morbis oculi. p. 161. edit. II. (g) Obſervat. med. Libr. XI. obſerv. 38.

de suis testatur Polonis, ipsos aliqualem persentisse capitis imbecillitatem. EPIPH. FERDINANDVS I. c. non solum gravitatis sed & doloris in angulis internis oculorum meminit. De nebulis sole occiduo apparentibus præter observationem ex *Transactionibus* (§. 7.) relatio Domini Præsidis (§. II.) quoque testatur. Casus in China observatus (§. IO.) hæc omnia negat, probatque nihil horum esse, sed cum vnus eiusdem morbi indefiniti gradus esse possint, facile est, has omnes relationes symptomatum gradibus admissis invicem conciliare.

§. XIV.

Non maior difficultas nascitur, si & alia phænomena ab auctoribus notata, diverso contigisse gradu observamus. EPIPH. FERDINANDVS (§. 6.) declarat, istiusmodi *νυκταλωπας* ad lumen lucernæ aliquantisper vidisse. Jesuitarum litteræ (§. IO.) globum igneum nigrescentem loco flammæ candelæ visum commemorant, & ex consistente ægro Domini Præsidis (§. II.) liquet ipsum paroxysmo cæcitatæ correptum splendens lunam & appositæ candelæ lumen sic satis bene distinxisse, cum e contra casus in Anglia observatus (§. 7.) de abolito prorsus visu, nec per candelam nec lunæ splendorem sensibili, loquatur. Hæc autem observata læsi visus diversitas, longe abest vt contradictionem inuolvat, vt potius diuersos morbi gradus pro diversitate subiectorum & intensitate causæ efficientis, magis magisque evincat.

§. XV.

Reliqua Phænomena quæ ex recentis casibus (§. 6-11.) & partim aliis inter legendum historiis animadverti, cum

ⲉⲧⲁⲛⲁ ⲛⲟⲓ ⲉⲧⲁⲛⲁ

notatu digna sint, præterire nefas duco. Dominus HERMANNVS (§. 8.) visum των νυκταλωπων non accurate momento occultationis solis sub horizonte, sed aliquot horis ante occasum perire scribit, quod ipsum quoque ACTA ANGLICANA confirmant, & ex historia Chinenfis νυκταλωπος (§. 10.) patet visum non sensim & successiue, sed subito, finito somno, restitutum esse, contra in recenti Domini Præsidis casu, visum post occasum solis perire & ante eius ortum restitui, vtrumque vero non simul & semel, sed successiue fieri. Vt adeo ex his omnibus clare consequatur, tempus inuadentis obcæcationis & restituti visus ad essentialia morbi signa non quidem pertinere, licet solis ortus & occasus multum conferat. FORESTVS l. c. in scholio expertus est νυκταλωπας interdiu in novilunio magis accurate videre quam in plenilunio.

§. XVI.

Ratione subiecti, ætatis, decursus, temporis anni, raritatis & frequentia huius morbi inter auctores æque non constat. EP. FERDINANDVS (§. 6.) homines temperamenti frigidi & humidi ceu subiecta huius adfectus designat. AVICENNA (h) nocturnam cæcitudinem accidere scribit plurimum oculos nigros & virides habentibus, CHRIST. IOH. LANGIVS (i) vult lippis & moerore confectis familiarem esse cæcitatem nocturnam, adeoque occasionalem causam a lacrymis derivat. Sed quam male hæc invicem cohæreant, ille demum noverit, qui sedulo recensitas observationes relegit & perpendit, qui enim frigidi & phlegmatici sunt temperamenti, raro vel nunquam oculos nigros, sed

(h) Libr. III, sen. 3. Tr. 4. c. 4. (i) Oper. med. Tom. II. p. 110.

sed ut plurimum glaucos & cæcios obtinent & qui lippitudine laborant, tanto minus metuendum habent, quo magis ipsorum pupilla præternaturaliter constricta est. Et forsitan HIPPOCRATIS sententia (l) hos bonos fefellit auctores, qui signa suorum νυκταλώπων enarrans, oculos nigros in censum adfert, quod utique verum est, cum nyctalopia HIPPOCRATIS præsentis adfectui e diametro sit opposita. Neque LANGII testimonio multum fido, quum compertum habeam, plerosque auctores de hoc morbo loqui ceu adfectui idiopathico, qui aliis oculorum morbis non supervenire solet.

§. XVII.

Idem fere intellectum velim de congrua horum ægrotantium ætate, quæ enim EPIPH. FERDINANDVS l. c. de pueris & senibus, HERMANNVS l. c. de hominibus utriusque sexus & cuiusvis ætatis, KRAMERVS l. c. de folis senibus crudo victu utentibus & pauperibus hominibus, THEOD. ZWINGERVS (m) de folis adultis ut subiectis huius morbi narrant, ita comparata sunt, ut seposito auctoritatis præiudicio merito concludam, hunc adfectum omnem promiscue sexum omnemque ætatem corripere, immo pro generali sui causa quandoque in hoc vel illo loco populariter grassari posse.

§. XVIII.

De anni tempore quod servat ex memoratis historiis (§. 6. II.) conicere licet, vere, æstate & autumno frequentius grassari, quam hieme, quod quippe recens casus

(§. II.)

(l) Libr. Epid. Art. XXIV. (m) Pedagogiatria, p. 144.

(§. II.) comprobare videtur. In *Ephemerid. Nat. Curios.* (n) cæcitas nocturna describitur, quæ per mensem lunarem Martium ægrum detinuit, æstivæ nyctalopiæ mentionem facit HERMANNVS l. c. autumnalis EPIPH. FERDINANDVS l. c. & habitualis adfectus hiemem non excludit (§. II.), licet hoc anni tempus omnium minime huic morbo congruum sit.

§. XIX.

Decursum hic morbus plerumque videtur habere per mensem integrum, in vicinia Lesnæ (§. 8.) a fine Julii ad finem Augusti grassatus est, per mensem quoque ægrotavit Chinenfis iste *υκταλωπε* (§. 6.). FERDINANDI relatio de ægris loquitur partim intra quindecim, partim quadraginta dies curatis. Alia omnia docet recentissima Domini Præsidis observatio (§. II.), qua constat, ægrum licet non vno tenore, sed per recidiuas iam in quartum annum hoc morbo conflitari, atque hunc casum exceptionem a regula continere.

§. XX.

Nullus cæteroquin dubitasset, nyctalopiam morbis rarioribus adnumerare, cum observationes practicorum, quarum adeo ingens caterva proficit, raro eius mentionem faciant. SCHEYDIVS (o) nyctalopiam vocat adfectum rarum ac mirandum. THEOD. ZWINGERVS l. c. ter duntaxat in praxi sua observavit adfectum & ipse quoque Dominus Præsès confitetur, se nunquam antea, quam quidem hoc tempore ipsum observasse. Hoc non obstante crediderim,

(n) Decur. l. Anno 3. observ. 243.

(o) de visu vitiato Argentorat: 1677. P. 25.

derim, frequentiore longe esse adfectum, quam quidem vulgo creditur, primo enim noctis tempore, quæ somno & quieti datur, ægros detinet, cæterasque principes sanitatis functiones non turbat, unde molestiam patienter potius ferunt, quam consilia expetunt, secundo celer morbi decursus efficit, ut ægri, antequam vltiorem eventum cunctando experiuntur, iam sint restituti, tertio: morbus pauperum esse videtur & vitæ hominum agrestis, crudo victu utentium & inclementiæ aëris expositorum, qui telis aranearum rarior est in palatiis magnatum & de quo pauperes æque ac de aliis morbis, sorsito parcendo solliciti, non æque facile apud medicos conqueruntur.

§. XXI.

Accedo iam ad caussarum scrutinium, in quo euolvendo tanto accuratori examine opus est, quo magis compertum est, auctores & circa hoc momentum in diversissimas abire sententias. Ut autem ordine procedam, primo dicam de prædisponentibus & occasionalibus, deinde de materialibus & formalibus huius morbi caussis. Ad internas prædisponentes multi referunt temperamentum frigidum & phlegmaticum, ætatem puberem, talesque oculos, qui magni sunt ac protuberant, quod, quo minus admittere possim, vetat cognitio huius morbi ex suis signis (§. 12-17.), qui promiscue omnis ætatis & sexus homines adoritur, vnde quoque cum EIPH. FERDINANDO (§. 6.) aërem humidum & autumnalem pro tali causa occasionali non agnosco, sed contrariam potius cum DOMINO HERMANNO, æstum sc. & calorem solis, atque sic aërem siccum & calidum hic magis accuso. Aliis ab auctoribus recensitis caussis occasionalibus pariter non multum tribuo, ut v.g. vsui loliacii panis de quo SCHEN-

C

K I V S

KIVS l. c. notat nyctalopiam ortam esse, in qua causa assignanda facile fallacia causae ut causae irrepsit, aut etiam defectui pinguedinis in quotidiano cibo, quale quid W. HOFFERVS (p) tempore belli Suecici in pluribus militibus & incolis Sueviae & Bavariae propter annonae penuriam observavit, & de cuius realitate inter HOECHSTETTERVM & HORSTIVM disputatum est. (q) Eiusdem valoris esse iudico causam nyctalopiae a potu aquae spermate ranarum contaminatae (§. 11.), qui enim hoc sperma cum aqua haustum hunc singularem habere possit effectum, ex nullis rationibus physicis perspectum est. Similiter ira praegressa, cuius meminit Jesuitae observatio, non semper huius adfectus causam occasionalem constituit, cum EPIPH. FERDINANDVS in suis aegris, nyctalopicis hanc potius profuisse, quam nocuisse observaverit.

§. XXII.

In assignanda causa materiali non minus discrepant medici praeteriti & recentioris aevi. AETIVS & cum eo caeteri Graeci huius adfectus causam quaerunt in spiritibus visivis, praeter naturam crassis & spissis, quam veterum causam LANGIVS l. c. quoque amplectitur & tuetur, sed adhuc sub iudice lis est, an tales spiritus visivi revera existant, & si existant, quare interdum suo funguntur officio, & ab hoc feriantur de nocte. Veri magis speciem habet, quod de crassamento sanguinis a victu duro & solis calore condensati, ut causa materiali adfert HERMANNVS (§. 8.), licet pro mea parte non consentiam horum humorum decubitum ad thalamos nervorum optico-

(p) Hercul. med. Viennae Austriae 1657.

(q) Epist. l. III. p. 487.

opti-
corum fieri. D. ANTOINE MAITRE-JAN (r) sententia de caussa materiali adfectus in fibris retinae tunicae, vel nimis succulentis vel exsuccis & aridis redditis, quaerenda, ita comparata est, vt quidem nodos, sed non solide solvat, ipsisque symptomatibus explicandis insufficiens sit.

§. XXIII.
Quod causas formales attinet non diffiteor difficile dictu esse, quaenam pars oculi in caecitate nocturna sit adfecta. PLEMPIVS, PLATERVS, BERGERVS, BOERHAVIVS causam formalem huius adfectus quaerunt in nimia pupillae angustia, quam tamen opinionem veris morbi phaenomenis & recensitis casibus (§. 6 - II.) repugantem merito reicio, & iure magis audiendum esse existimo D. FISCHERVM (s) qui causam formalem ponit in relaxatione paralytica & temporaria iridis. Adest enim pupillae dilatatio praeternaturalis, quae spasmodicam fibrarum radiatarum constrictionem supponit, quam a consensu & nexu cum choroidea tunica fieri existimo, vt statim pluribus demonstrabo. Omni autem fundamento destituuntur, quae FELIX PLATERVS (t) de paulatina obscuratione crystallini & KRAMERVS de humorum pelluciditate turbata & retina varicosa facta, tanquam causis formalibus nyctalopiae litteris prodiderunt.

§. XXIV.
Sento iam nunc mei officii esse, vt quid causae subfit in nyctalopia producenda, hic breviter exponam, & quidem non inficior dari causas praedisponentes ex crudo victu maxime arcessendas, prostant enim talia quae crudum et
C 2 spissum

(r) Traite des Maladies des yeux p. 462.

(s) Diff. de morbis ocul. Erfordiae 1720. (t) l. c. Tom. I. p. 193.

spissum chylum generando alimenta sensim & successiue quo-
 que oculorum humores ad spissitudinem disponunt & aciem
 visus infringunt, vt pluribus scriptores diætetici docent. Ne-
 que refragabor oculorum humores semel inspissatos sentien-
 di facultate priuare organa recipiendis luminis radiis desti-
 nata. Multo minus negabo formales istas causas, quæ tan-
 quam signa in sensus occurrentia in hoc morbo se manife-
 stant, quale verbi gratia pupillæ dilatatio est, sed ideo ta-
 men res altioris indaginis semper manet, quænam scilicet
 huius morbi causa proxima, quæve oculi pars primario &
 quoque per consensum laboret? Mihi si in his rebus dubiis
 coniectare duntaxat licet, videtur, non thalamo nervi opti-
 ci, non nervos opticos, nec retinam tunicam opprimi quo-
 dum humore peregrino, sed potius ipsius choroideæ tuni-
 cæ humores ab effectu crassioris victus & iniuriarum æstus
 diurni quodammodo contaminari et spissescere, vt inde im-
 minuta in visu perceptio consequatur. Quamvis enim Mariot-
 tani systematis affecta non sim, qui visus perceptionem non
 in retina sed in sola choroidea ponit, tamen visendi faculta-
 tem non soli retinæ tribuo cum recentioribus plerisque, sed
 existimo hanc insignem facultatem ex consociata et coniun-
 cta retinæ æque ac choroideæ actione nasci. Ex compres-
 sis enim fibris retinæ vel nervi optici plenaria sequeretur cæ-
 citas dies noctesque perennans, vt videmus in amaurosi, ista
 itaque tunica choroidea humoribus crassis stipata, fibras con-
 trahit, & contractione sua ueræ filamenta radiata, quæ cho-
 roideæ propagines videntur, in consensum rapit & pupillam
 durante paroxysmo ampliorem reddit. Forte et inde natu-
 ralis choroideæ cum retina cohæsiō intima paulisper remittit
 & laxior fit contiguitas, quæ necessario obtusum visus sensum
 facit,

facit. Huic meae sententiae favet, sanguinis per visum crassum contaminati effectus facilius posse penetrare in hoc pigmentum choroideae, ex vasculis sanguineis constantis, quam in retinam ex furculis nerveis & fibris medullois formatam, in quas omnino sanguinis immediata via & impulsus non datur, sed multiplex subtiliorum humorum series requiritur, antequam subtilissimus nervorum latex efformetur. Confiteor tamen, & hanc meam explicationem esse hypotheticam, neque omnibus nyctalopiae symptomatis solvendis parem, nam ex mea & omnium reliquorum auctorum explicatione nondum patet ratio, cur nyctalopes interdum bene vident, noctu vero caecutiunt. Forte hic occultus & arcanus quidem nexus ac consensus inter lumen solis nunc occidentis nunc orientis, & partes oculum constituentes latet, quem explicare mortalibus haecenus concessum non est.

§. XXV.

Ad prognosin me conferens primo quidem loco **EXRAMERO** (§. 9.) didici, hunc adfectum curatu esse difficillimum ac magis ex dietae & regiminis, quam pharmaciae regulis & praescriptis restituendum. Interim hoc suum enunciatum in strictissimo sensu accipiendum non esse inde concludo, quod hic morbus in plurimis subiectis intra mensem cessaverit, immo sponte citra exhibitionem medicamentorum curatus fuerit. Hanc eius ergo admitterem prognosin in subiectis annosioribus & quibus hic adfectus mora temporis habitualis factus est, in iunioribus autem et qui prima vice corripuntur, non crediderim curatu difficilem fore, in primis medico, cui specificum huius morbi remedium cognitum est.

C

§. XXVI.

In curatione huius mali ob defectum cognitionis plenariae causae eius, vix rationalis apud auctores profat therapia, sed quicquid circa hoc argumentum litteris proditum est, vel concernit singulare aliquod specificum, vel ingen-tem remediorum farraginem promiscue commendatorum.

XXVII.

Quod momentosum huius morbi specificum concernit, hepar est vel bovinum vel ovillum aut hircinum, in cuius remedii commendatione hoc singulare invenio, quod non solum antiquissimi usus sit, sed etiam latissimi & propemodum recepti per omnes terrarum gentes & regiones. Non enim levis admirationis momentum est, quod aequae Chineses ac Marchiae nostratis rustici hoc malo sese liberare norunt, cum hac levi differentia, quod nunc hepar bovinum, nunc ovillum vel caprinum commendent. Contra alteram, prioris speciminis, nyctalopiae speciem hepatis bovini usum iam commendavit HIPPOCRATES, & C. CELSVS (u) caecitate nocturna laborantes inungi iubet sanguine iecinis maxime hircini, sin minus caprini, ubi id assum coquitur excepto: atque ediquaque ipsum iecur debet. R. AEGINETA l. c. hepar hircinum assatum laudat & saniem intra assandum collectam illinere, hepar ipsum edendum, et dum coquitur vaporem oculis excipiendum iubet. ORIBASIVS (v) eadem ratione hepar caprinum commendat, quod etiam MARCELLVS (x) his verbis facit: Jecur ovillum, i. e. ovis candidae discotum cum aqua madefactum contritumque S. oculis superpositum nyctalo-

(u) libr. 6. c. 6. de re medica.

(v) Synopoeos libr. 8. vid. med. princ. post HIPPOCRATEM p.

m. 130. (x) de medicamentis Lib. ibid. p. 279.

pas purgat. Inter recentioris ævi scriptores omnino non pauci sunt, qui veterum vestigiis insistentes hepar caprinum vel etiam bovinum specificè commendant. Ita enim FORESTIUS scribit l. c. *similiter hepar caprinum coquito obvelato capite & in ollam adverso fumum oculis excipito, ipsum hepar edendum præbeo.*

A. CUMENVS (y) duos casus adfert nyctalopiæ seu cæcitatæ nocturnæ per hepar bovinum curatæ, idem quoquæ remedium commendat ANTOINE l. c. & in duobus casibus scilicet Chinesi nyctalope (S. IO.) et ægro, cuius historiam Dnus Præses (S. PI.) concinnavit, singularem hepatis virtutem non satis deprædicare possum. Vnicus DOMINICVS PANAROLIVS (z) scribit convaluisse quendam vorax & astra sumentem aliquoties ante cibum hepar anguæ assatum, et hoc remedio postea ex simili morbo cæcutientem sese feliciter sanasse.

§. XXVIII. Quod sarraginem medicamentorum ad hunc adfectum præscriptorum atinet hanc, breviter ordine chronologico recensere.

C. CÆSIVS l. c. præter hepar caprinum iis medicamentis non inutiliter uti docet, quæ vel cicarices vel aspritudinem extenuant: Quidam inquit contrito semine portulacæ mel adiciunt, eatentis, no id ex specillo destillet, eoque intingant, ostendunt vero simul esse exercitationibus, balneo & fricationibus.

P. AEGINEPAL. curam adgreditur evacuando sanguinem de flexura cubiti, deinde purgando aut per clysterem evacuando, mox pituitam per os detrahendo, et sternutationes movendo, aut cibum hyssopum aut rutam bibendam præbeat, si vero non cedat stimulat purgante ex scamoneo & castoreo. Oculorilini melle despumato et claudere oculos ad continentium liquorem.

(y) Ephemer. N. C. ann. 3. obs. 133. (z) Iatrol. medic. pentec. 49.

ORIBASTVS s. l. c. similia propemodum tradit circa medendi
 methodum, additque afininum simum exprimendum esse, eo-
 que succo oculos inungendos. **MARCELLVS** præter hæc
 recensita superstitiosum remedium, scilicet lycnitem lapi-
 dem, quem nos carbunculum dicimus, commendat, &
 cæcitate laborantibus secum gestare suadet. **EPIPH. FER-
 DINANDVS** l. c. inter alia remedia ligni sassafras decoctum
 multum commendat, & **GABELCHOFERVS** (aa) testa-
 tur pulvere ex semine foeniculi, anisi & coriandri, cu-
 rasse nyctalopem. **SCHENCKIUS** l. c. remediis nyctalo-
 piæ adnumerat cinerem ficulneum ex oleo illitum, et non
 ita pridem laudatus **KRAMERVS** l. c. præter radicem vale-
 rianæ, cuius alias virtus antepileptica a **FABIO COLYMNA**
 asserta est, in pulvere & essentia præscribendam, herniaricæ &
 rutæ herbas tanquam egregii vsus commendat. Sed dubi-
 to medicum clinicum ex his omnibus commendatis remediis,
 quæ et virtute & operandi ratione mirum inter se differunt,
 multum solatii capturum esse. Rationalis curationis sciagra-
 phiam per indicationes primus tradidit laudatus **HERMAN-
 NVS** (s. 8.), persuasus enim sum materialis causæ conditio-
 nem in inspissatis & condensatis humoribus latere, effectum-
 que famosi huius morbi specifici, hepatis scilicet commesti &
 imprimis eius vaporis excepti, qui omnino virtutis emol-
 lientis & resolventis est, ex hac theoria explicari posse, li-
 cet inventio huius specifici a veteribus relata superstitione
 quadam nitatur, dum omnes testantur hepata caprina & ovilla
 non aliam ob causam commendata fuisse, quam quod hæc
 animalia de nocte æque cernant ac interdiu. Tandem ex
 analogia concluderem, curam per electricitatem boni quid-
 quam hic præstaturam esse.

(aa) Obs. cent. 4. cur. 49.

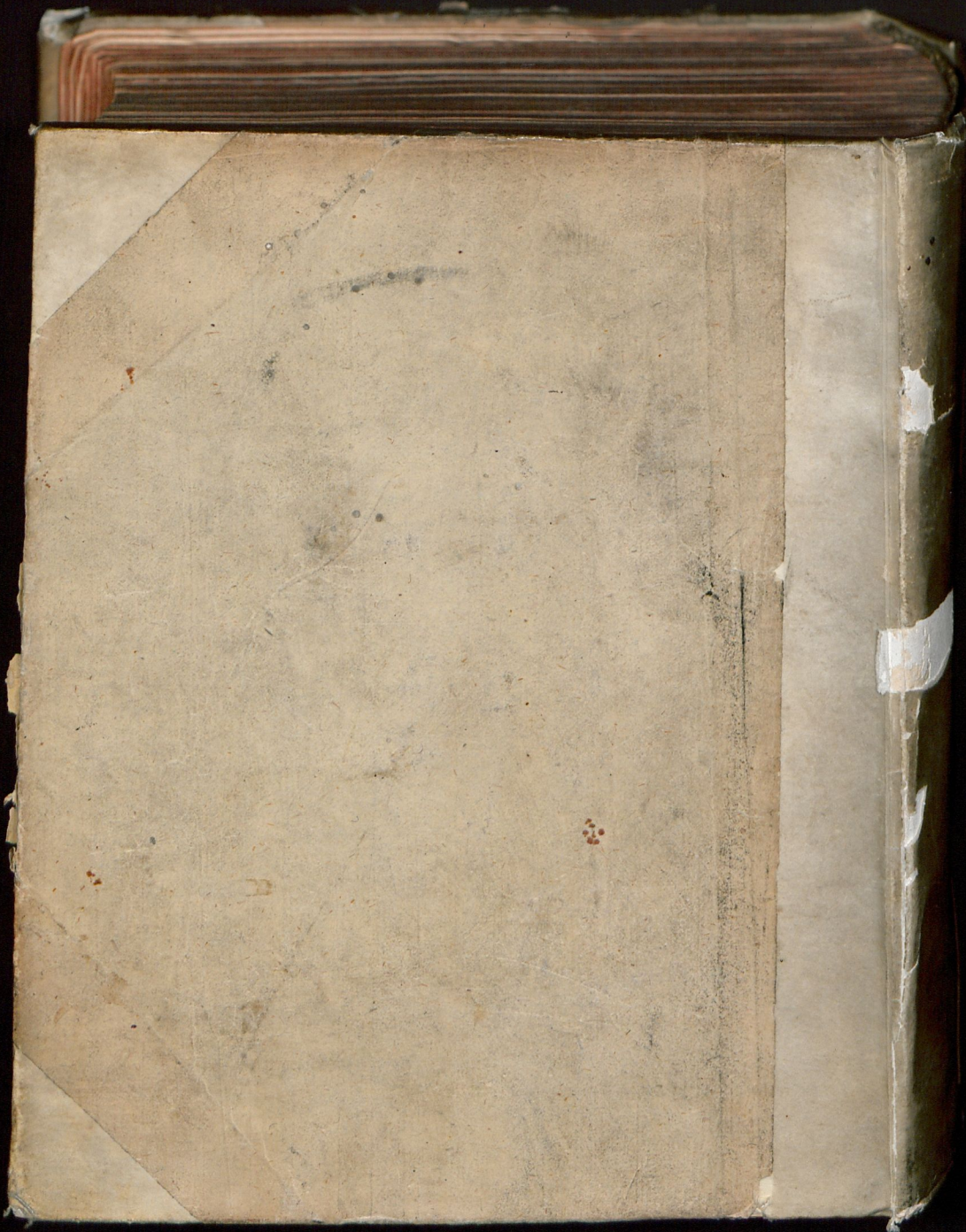
01 A 6551

ULB Halle 3
002 937 832

f
se

WMA

DISPUTATIO INAUGVRALIS MEDICA
DE
NYCTALOPIA
SEV
CAECITATE NOCTVRNA
QVAM
ANNVENTE DIVINO NVMINE
EX DECRETO
GRATIOSAE FACVLTATIS MEDICAE
PRAESIDE
CAROLO AVGVSTO DE BERGEN
MED. DOCT. ET PROF. PVBL. ORD. FAC. MED. H. T. DECANO
ACAD. CAESARAE NAT. CVR. SODALI
HAEREDITARIO IN ROSENGARTHEN
PRO GRADV DOCTORIS
SVMMSQVE IN MEDICINA HONORIBVS ET PRIVILEGHS
LEGITIME IMPETRANDIS
IN AVDITORIO MAIORI
PVBLICO ERVDITORVM EXAMINI
SVBMITTIT
RESPONDENS
IOHANNES CHRISTIANVS WEISE
KENNEBEKCENSIS MESO-MARCHICVS,

AD DIEM III. AVGVSTI MDCCLIV.

FRANCOFVRTI AD VIADRVM,
EX OFFICINA IOANNIS CHRISTIANI WINTERI,
ACAD. REG. TYPOGR.

12.
M

